

ادارات، فنون، بحریه،
وتادخ و تجارت و زراعت و صنایع
و معارف و امور نافذ و اکتیهای فقراتدن
باحث مصور جریده.

(ارتقا) نك ا. تانبول و طشره
ایچون بر سنه لك آبوله سی ۳۲
غروشدرد. پوسته پولی مقبولدر.
صوائف. بالجملة ارباب قلمه آچیدرد. هر الی قلم
طوتان یازدهیلیر. مرکزی باب عالی
جاده سنده «معلومات» اداره خانه سیدرد.

غزل

تسلیم خویمدر سکا عادتسه تعسف
والله ، کوزل ! ایلمم اظهار تلهف
دیدم که در آغوش ایدم یوسمه جوانم
دیدم که چکل صیقمه بنم جانم امان اوف
چولردنه دولاشدیرمسن ، ای کوزلری آهوا
قربان اولهیم چشمکه بالله هناشف
نقدبنه وصلک ایله زنکین اولهلی، خان
اموال وزر زاله دنیا به ایدر تف

شرقی

سم قاتلدر بکا سنسز حیات مستعار
عاشقم کوکلم سنی سومکله ایلر افتخار
سندۀ عاشقسک بکا بندن زیاده آشکار
نقرات

بختیارم، بختیارم، بختیار !
بندۀ اظهار ایلمک عاشقانی استعدادیکی
نور عصمتدر ضیادار ایلم دیداریکی
غیری سن ده کلا دکه هپ قلبمک اسرارینی

نقرات

بختیارم، بختیارم، بختیار !

یوسف ضیاء الدین

شرریده کی

آه اوبیشتر نشین حزن والم
بن هزاره غریب وکریه نثار
آجیور حال زارمه عالم
بویله ایتدیکه کریه لر ایشار

یاد جوریه دمدم ، ای واه
آغلارم بویله ایلم فریاد
ینه کز اوکاندم ، ای واه
ایلمز دافکارینی هیچ یاد

بن اونکچون همیشه کریانم
اوبکا قارشنی آه ، خندانمش !
طوغریدر بن بوقهره شایانم
طوغریسی آشنای وجدانمش !

بکا بیکنانه طورمه بویله مدام
بر آز اولسون بوحاله آجی کل
ایتسه لرده بوکون بی اعدام
ینه روح سکا اولور انکل

ای بنم روح زارمک روحی !
روحی بویله ایله ، ییزار
بیلیمورسک بوروح مجروحی
نه قدر زاردر ، نه ربه زار

شاعر شهیر شبرین ادا چوپچی
محمد آقا بنده لری

حوس العیس علی من هوش تصیفة

امری القیس

[یکن نسخه مزدن مابعد]

الارب یوم کان منهن صالح
ولا سجا یوم بدارة جلجل

« (رب) نک معناسی چوقدر
محللرندۀ مذکوردر بونده تکثیر ایچون
ایراد اولمشدر » چرق شی ! (رب) نک
مفید اولدینی معنی طوبی ایکی معنادن
عبارتدر تقلیل ، تکثیر ایکی به چوق
دینورمی چوق دیمک ایچون هیچ اولمزه
اونی کچمه لی حتی بوکا مبنی اونک مافونی
عددده مستعمل اولان جمعه (جمع قلت)
دیمشدر و (جمع کثرت) تعبیری آنجق
اونک مافوقنبدۀ مستعمل اولان جمعه
تخصیص ایتیشدر (الی) نک (۸) (علی)
نک (۹) (عن) ک (۱۰) (یا) نک
(۱۴) (من) ک (۱۵) معناسی اولدینی
حالده (رب) یه ایکی معنایه چوق کورمک
ایو علامت دکلدر .

عجیدر که « رب نک معناسی چوقدر
بونده تکثیر ایچون ایراد اولمشدر
دیدکدنصکره محصول بیتده

رب ، نک معناسی « دها نادر
اوله رق ... » دیو ترجمه ایلمشدر بو نه
حال حقیقتسینده (تکثیر) ایچون دیور
(محصول بیت) نده (تقلیل) ایچون اولدینی
کوستریور محصول بیتده کی برکتی آکلاملی که
تکثیر اورایه کلیدی کی تقلیل اولیور
لا باریک الله فیہ ولا فی محصوله .

بتون شراح (دارة جلجل) ده کی
صو بر غدیردن (کولدن) دن عبارت
اولدینی بیسان ایتدیکلری ، محرر شی
مذکور دخی حقیقتسینده :

« غدیور کول یغمور وسیلدن چقورلرده
اجتماع ایدن صو) دیدیکی حالده محصول
بیتده

« (دارة جلجل) ده کی نهرک صافی
وبراق ومانند دهوع احداق اولان صوی
سطح ارضده ییلاقاوی کش بر مجره
جر ایتش ... » دیمشدر .

عجیا (دارة جلجل) ده کی مذکور
صو دمنجک (کول) ایکن شمیدی فصل
(نهر) اولیور نهر اولدقن بشقه برده
ییلاقاوی بیلیم نه یایمش .

هایدی (غدیور) ایله (نهر) آره سنده
معنی قرب مخرج اولدیندن غدیوری نهر
قلب ایدره (صافی و براق ومانند دهع
احداق) بر شی یایمش دیلم فقط برده
« سطح ارضده ییلاقاوی بر مجره جر
ایتش ، دیور . بو ییلاقاوی شکلی

زهدن آلمش (دارة جلجل) ده کی
داره دن آلمش دیسه ک (دارة) ارض
سهلة تحیط بها جبال » یعنی

اطرافی طاعنله احاطه اولمش
دوزلک که ترکیه ده دولاک دنیلور . دارات
العرب جزیره العربده واقع دولکدر
اولوب یولردن صاحب قاموس « دارة
الارام ، دارة ابرق ، دارة اجد ... »
دیهرک یوز اونی متجاوز داره ذکر
ایتشدر . خلاصه داره درودندر دوردن
حاصل اولان شکل بشقه ییلاقاوی شکل
بشقه .

الحاصل (ییلاقاوی) ایچونده
برمأخذیوقدر کیم ییلورزدن چیقارمش
هر کیم واقف اولورسه کندی اسمنه
نسبت ایدره ک بورایه الحاق ایلمسون
فضل العذاری برتمین بلجمها
وشحم کهداب الدمقس المقتل
مفهوم بیت

« بوبیت ماقبلنه معطوفدز الخ »
« ظل فعل ماضی صار مقامنده قوللا
نیلور . بر آدم صباحدن اقشامه قدر
چالشوب طوریهرق برایش ایله مشغول
اولدینی وقت صورت حرکتنه دائر
استعمال اولنور . »

(صار) نک معناسی بشقه ، برایش
ایله صباحدن اقشامه قدر مشغول اولمق
بشقه ، بو معنی لری برلشدیره ک بر معنی
یایمق ده بام بشقه برشیدر .

کتاب نموده بیان اولدینی اوزره
« وظل و بات لافتران مضمون الجملة
بوقتیما و بمعنی صار » یعنی افعال ناقصه دن
(ظل و بات) فعللری مضمون جملة نک
بونلرک بترکیهمادالات ایتدیکلری و قتلریله
مقترن اوله رق واقع اولدینی مفید اولورلر .
بوندن بشقه برده بترکیهما دالات ایتد
کلری زماندن مجرد اوله رق (صار) معنا
سنده اولورلر . امری القیسک بیتده کی
(ظل) فعلی ده (صار) معناسنه اولدینی پک
بدهی ایکن محرر شی مذکور

« صباحدن اقشامه قدر معدله رینه
آتشدرمقله مشغول بولندیلر . » دیمشدر .
نه سخیف سوز هیچ صباحدن اقشامه قدر
یمک یمکه دوام فصل ممکن اولور دوه بیله
صباحدن اقشامه قدر یمکه دوام ایدمهز .
صباحدن اقشامه قدر لجم شحم آتشدرمقله
اشتغال اولنه جق معدله لری حامل بولنه جق
جسملرک دوه دن بیوک برر شی اولملری
لازمکلور . حالبوکه (قرنی آزه ، پهلو
لری یانلری اوفقجه » اولدقلری محرر
شی مذکور کندی سویلمشیدی .
کورونشه نظرأ محرر شی مذکور

کورونشه نظرأ محرر شی مذکور

دخی بورالری برار سزرکی اولمش سده
نه یایسون (ظل) کله سنی اداره ایدمه مامش
اولدینی آکلاشلقمده در .

غریبدرکه (ظل) نک (صار) معناسنه
اولدینی دخی سویلمشیدی دیمک (صار)
معناسنه اولمش نه دیمک اولدینی آکلایه
مامشدر .

اگر آکلامش اولسیدی امری القیسک
سوزنی بویله « صباحدن اقشامه قدر
معدله رینه آتشدرمقله مشغول بولندیلر ، »
دیهرک ترجمه ایدوبده بعدۀ فنانی حسن
ایدرک « واقعا برانسان نقدر آج کوزلو
اولسه ... » دیهرک بوزدکلمکه باشلاوبوب
(« بیکارک لذتندن مسافرلرک شطارتندن
بیلیم فلانندن دیهرک بر طاقم اغز غلبه
لکدریله اورت باص ایتکه قالقشمق کبی
حلالرده بولمزدی .

اللهم انی اعوذ بك من الجهل
محرر شی مذکور « ظل فعل ماضی صار
مقامنده ... » دیدکدنصکره (بات و طفق)
بشقه در (بات) کیجه بی برشی ایله یکجیدی
طفق لیلأ و نه ارأ برایشه متصلاً چالشدی
دیمکدر « دیمشدر (بات) نک نه دیمک
اولدینی دمنجک کتب نحو یه دن نقلاً بیان
اولندی (طفق) یه باقهلم

نحو اوقویانلرک معلومیدرکه (طفق)
(افعال مقاربه) دندر (افعال المقاربه) ماوضع
لدنوالخبر جاء او حصولا او اخذأفه فالاول
عسی والثانی کادوالثالث جعل و طفق ...)
خلاصه (طفق) شروعی مفید اولور .
(طفق فلاك یکتب) دیمک قلان
یازمه باشلادی دیمکدر .

طفق بویله اولدینی حالده محرر شی
مذکور « لیلأ و نه ارأ متصلاً یازدی یاخود
اوقودی یاخود بیلیم نه یایدی « دیمک
دیمشدر عجیا محرر شی مذکور (طفق) یه
ویردیکی معنای زهدن آلمشدر بونک دخی
هأخذینه واقف اوله مدق .

اگر محرر شی مذکور یالکزامری
القیسک بیتده کی (ظل) یه ویردیکی معنی
ایله اکتفا ایدوبده هیچ اوستنه لازم
اولدینی حالده (بات و طفق) بهدائر اظهار
معلومات ایتامش اولیدی خطیثانک هیچ
اولمزه ایکیسی اکسیک اولوردی .

نیسه باقهلم
فضل العذاری برتمین بلجمها
وشحم کهداب الدمقس المقتل
بیتده ویردیکی معنای دیکلیهلم :

« بو مخدرات نزاکت غایان ناقه سنک
تازه وطری اولان وعادتا ایشلنامش
بوکولامش طره شکندمه صارقان خام
اینک کی لحنک لذتندن غایتله بمنون وحق

اوبورلق کوستر جه سبه بشوريلان کبابه
مقتون اوله رق صباحدن اقامنه قدر
معدله رينه آشدیره قله مشغول بولنديلر.
بيلم نه سويليه لم

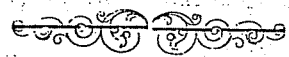
«بو مخدرات نراکت غايات ناهه سنک...»
(ناقه) اولديني ندن معلوم (مطيه)
(نيت) ديمکدر. ايستر ناهه اولسون ايستر
جل اولسون (مطيه) دهکي (تا) مؤث
حقيقي اولديغنه دلالت ايتز او تا (تاء
نقايه) در کلاهک وصفيندن اسميته نقل
اولنديغني افاده ايدر. قال الجوهری قال
ابو العميل الماية متذکر و مؤث وقال -
الرضی الثالث عشر دخولها اماره لانقل
من الوصفية الى الاسمية ثم قال وكل ما لحقته
هذه الله التاء كورة في هذا القسم يستوی
فيه المذكر والمؤث .

«ناقه سنک تازه وطری اولان وعادنا
ايشانامش بوکولامش طره شکنده صار
قان خام ايپک کي لحمنک...»
ماشاءالله ماشاءالله عجبارقان ديدکي
خام ايپک می يوقسه ايشانامش بوکولامش
ديدکي طورهمی هانکيسي اوله جق پک
دولاشیق. سوزينک سوقه بايلورسه
خام ايپک مش.

واو خام ايپک ده ايشانامش
بوکولامش طوره کي ايش
خام ايپک نصل صارقارش و (ايشانامش
بوکولامش طوره) نصل اوليور طوره
مطلقا ايشلنوب بوکولد کد نصره اوله جق
طوغروسو بورالری (دوه به صنعتک نه
قزازلک، ياقيشور الکک آياغکه ديمش)
مثانی خاطره کتوربور.

حیرت

مابعدی چوق

تاریخ عمومی تربیه اطفال

— ۵ —

(هندیلر)

تاریخ بشریتده اهمیتلی بر موقع
احراز، جسم بر تأیر اجرا ایدن «هند»
سکنه سنک، تربیه اطفال نقطه نظرینجه،
احوال خصوصیه لرینه آگاه اولماق اتمز
ایچون اسکی زمانلر دینری تعقیب ایده.
کلدکاری طریق، نسلی، هابی، دوجار
اولدقلری تبدلانی مختصراً ذکر ایتک
فائده دن خالی دکدر.

تاریخ کتابلرینک یازدقلرینه کوره
اک اول هند الکساندره اتخاذ مسکن ایدن
قوم، حضرت نوح علیه السلامک مخدومی
«حام» ک سلاله سندن ایش. بونلر
زراعت ایله اشتغال ایلدکلرندن امور

حریه به وغوغایه انیسیت پیدا ایتمه مشلردی.
بالاخره هندک شمال غربی جهشتدن،
نیجاب خطه سنک اوتیه طرفندن بو دیاره
آقین آقین کلکده اولان طاقه لر، (اقوام
آریه) بونلری وطن اصلیلرندن طرده
وبر قسمی ده زیر تحقیر واسارنده استمهاله
قدر واردقلرندن آز زمان طرفنده نسللری
تناقص ایش و نهایت نابود ازمشدی. ایشته
هند ایلیلری صکره دن استیلا ایدن «آریه»
شعبه سی بوحوالیده پادار اولوب عصرلرجه
مدت تکثر و تزايد ایدرهک هر طرفه
انتشار ایلدملشدر.

«هندستان» و «هند شرقی» ناملریله
یاد ایدیان بو مملکتک تاریخ خصوصیی
هان مجهول قالمش کیدر. چونکه تا،
جمعیت انسانیه نک مهرد اساسی سندن درت
طرفه انتشار ایلمک باشلادیغی آندن بری
بورالری مسکون ومعمور ایدی. او
حالده (تاریخ عمومی بشر) صحیفه لرنده
اک بیوک، اک زیاده معلوماتی حائر
موقعلری اشغال ایتمه سی لازم دکیدر!؛
بالعکس بو بابده معلومات پک ناقصدر؛
مع مافیه کرک علم اللسان اربابنک تدقیقات
سالمه لری و کرک تاریخ مرقلیلرینک
کشفیات دقیقه سی سایه سنده بورالر هاند
اولدقجه معلومات استحصال ایدیه کلکده در.

هند قدیم، عموم اهل کتاب امتلر
نزدنده بیوک بر اهیتی حائر اولدقدن
بشقه، بت پرستلر، آتش پرستلر.
الح... کي شمرکین عننده دخی مقدس در.
ایران حکمداران قدیم سندن رنجی
«دارا» نک اردولری و سکندر کیرک
عساکر مظهره سی بو مملکته دخول
ایدیه بیلمه سلسله ده بر شیئه موفق اوله.
مامشلردی. قبل المیلاد رنجی عصرده
«اسکتلر» ک مهاجانه هدف اولمش
وایکنجی عصر هجریده عربلر طرفندن
یاواشجه شمال جهتلری استیلا ایدلمش
واون ایکنجی عصر میلادیده افغانیلر،
اون دردنجی عصرده مونغوللر طرفندن
ضبط ایدلمشدر. قرون وسطاده کاشف
شهر «واسقوده غانا» ۱۴۶۷ سنه
میلادیسنده هندستانه یاواشدیغنه بوراده
متفرق ویکدیگرینه رقب بیس قدر
حکومت موجود اولدیغنی فطر استغرابله
کورمشدر. بعده پورتیکلر وهولانده لیلر
ایکی عصر مدت طرفنده هندستانده
مستعمرلر تأسیس ایتملشدری. بالاخره
آنلره پیرو اوله رق سواحل هندیه یا ناشان
فرانسزلر وانکلز لری آری آری مستملکله
وجوده کتیر شلسله ده (۸۱) نجی

عصر میلادیده انکلز لری فرانسلرلی هر
طرفدن، استعمال ایلدکاری خدع بلر سایه.
سنده، پوسکوزنه رک اللرنده بش شهر
براقشدردر.
الحاصل دنیاک هر طرفنده بولونان
کوزی آجیق حکومتلر هندستاندن بر
پارچه استملاکنه شتاب ایتملر سده
قارشولرنده انکلز لری بوله رق مایوس
اولملشدردر.

- مابعدی وار -

{ مسعود رمنی }

مختصه کتوبری

— ژوبنیلی قاردم موری هیویه —

توصیه ایتدیکم کتابلری بوکولرد
مطالعیه باشلادیغکی، استبشار ایتدم اما،
شمدی نه تروت علوم برپاره ایدور، نه
«تروت فنون»! ناصل «معلومات»
فروشلق ایده بیلورمیسک؟ آرزوایتد -
یکک درجه د، نائل «رقی» ولور، ایسته دیکک
تدر ارتقا ایدرسک!

غزته جیقارمق فکرنده بولدیغکی
سویله دیلر. اگر حقیقه بو فکرنده ایسه ک
جیقاره جفک غزته رسمی اولماسین، زیرا
«رسمی غزته» شمدی کچمبور، غزته ک
خانملر، خانم قیزلر، جوجقلر مخصوص ده
اولماسین. صوکره نادم اولورسک، قارئین
گرامه «مصور فن وادب» کونسترمک
ایستیلر کي محجوب قالیرسک؟

دها طوغروسنی سوله می؟ طوندیفک
«طریق» ی بکنمبورم. بومسیلکی براقده
براز «اقدام» ایت، «غیرت» کي کوستر
بر «ترجمان حقیقت» کسلی! قریم ترجمانی
کي دیلنی شاشیرامه، «تروت» م قابلمه!
آزجق ده قاردشکک سوزینی دیکله!

اوت «فتن» دن بوکون همز استفاده
ایدهرز، فقط «منفور» برچهره کورمکدن
نه حظ آلیرسک؟ اما دیبه جکسک که او
«کوچک حکایه» ی او قویوبده، «نوبده
مه یادکار محبت» اولوق اوزره اقرباسندن
«برینه» تودیم! کوندره جکم شیتی اوکا
کوره انتخاب ایده جکم. دیمک که حالا
«جوی وصال» دن کچمک. سن ایسته دیکک
قدر، آه، «بنلکمک قارا کقلری»
دیبه دوکون طور! بزه نه؟ الله عقوایتسین!
«رسملرمن» ی الیه بکنممشکدر.

اک کوزلاری «اوروباده جمعیات نسوان»
طرفندن مظهر تقدیر اولور. هله «مرحوم
عمر پاشا» نککی فوق العاده بکنلیدی. بیلم
ژوبنیاده ده بکنیلدورمی؟

عزیزم! بن بوکولرد، «تدقیقات
ادبیه» ایله مشغولم. بزمده قادا نلرک یکد
یکرینی ستایشه اولان انهما کئی کوردکجه
بنده بر «حیات خیل» تصویزایدوب بزم
قوجه محرری مدح ایتک ایستورم اما،
او، بنم نظریده حالا چوجق حکمنده در
ین او یله طاقه بیقلره. او یله ساخته کار -
لقلره پک آلدانام. اوکا، بنه اسکی نظرله
باقارم. کندیسی سوزمی می؟ چیلدیر بر -
جه سده سورم، لکن مدح ایده می. چوجقلنی
ترک ایتسین، براز عتانی باشنه طوبلا سین،
بن عهدمه ترتب ایدن وظائفی ایشا ایتز
ایسه م، اوزمان بنی هپکز، «واخذ» ایدک
او یله «باغلر آرمه سنده» «آشیل» فدان
دالدرلمسی، ایله ایش ایتمز. اولجه کند -
یسنه ده سويله مشدم. اونلرک عشقی «عشق
منوع» در.

عزیزم! بن آرقه داشلره لاف کچرمه
میورم؛ بو قدر نصیحتلرم بی سود قالور.
کچن کون بزم او «یتاقدن قالقه میان اسعد
طورپ کي» اولمشدی. فقط بوکابه اسپرتو
قوتیه موفق اولدیغی چون فوق العاده جانم
صیقلدی. شهر مکتوب بچیسنه کونوره هم ده براز
نصیحت ویرسین دیدم. باقدم کي چاره مکتوبچی
اسعد رحمت او قوند بره جق قدر صبرمش،
کندیسی بردرلو ایفاظ ایده مدم. اوئانده
دبرکتورک آباق پاظیردی لری ایشیدلدی
«امان یا نمره کلوبده بک افندیکنک حالی
کورمسن» دیه هان قوشوب دیرکتوری
لاقیردی به طوتم. حدادولسون فرقه
وارمدی. زوالی شهر مکتوب بچیس بوکولرد
یک فنا! فلک کوشمش! مع مافیه بنه اونی
آرقه داشلری ایچنده یالکر بوشاعر شهر
شیرین ادا چه بچی محمد آغا بنده لری
دوشونیور. باباسنه لاقیردی سويلنمیور،
دده سی سوز آکلامیور، «ایوالله ایمانم
اما! آراتق لاله! ان شاء الله هفته به بنه
کوزوشورز. سوکیلی موری هیروچم!
شاعر شهر شیرین ادا چوبچی
محمد آغابنده لری

مقاله منک بوندن اول نشر اولسان
قسمنده کوربان ترتیب سهولری، کله جک
نسخه مزده تصحیح ایدیه جکدر.